

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 12—
 Pol leta . . . 6—
 Četrť leta . . . 3—
 Mesečno . . . 1/20
 Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15—
 Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računajo po 18 vin.
 od 6 redne petitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 --- popust. ---

„Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravlništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Položaj

Dunaj, 4. sept.

Vse časopise je mnenja, da se gre v pogovori-
 rihi zaradi katerih je prišel nemški državni tainik
 Hintze te dni na Dunaj, v glavnem za rešitev
 poljskega vprašanja. Brezdvomno se bo v konferen-
 ciah tudi o tej stvari govorilo, čeprav izjavljajo celo
 poljski državniki, da lahko čakajo, vendar veljajo te
 sedanje konference, v kolikor smo mi poučeni, v pr-
 vi vrsti razgovoru o mirovni nastojanjih. Baron Bu-
 rian smatra za svojo poglavitno nalogo, da širi mi-
 rovno razpoloženje. Že v bližnjem času je pričakovati
 nove enunciacije Burianove o miru, ki bo tem pomen-
 ljivejša, ker se bo oddala v natančnem sporazumu z
 nemško vlado. Grof Burian smatra, da v najbližnjem
 času nastopijo trenotki, ko bo našel glas o miru zo-
 pet nekoliko prijaznejšega odnosa, nego se je to mo-
 glo upati tekom letošnjega leta.

V zvezi z Burianovo nameno, oddati velevažno
 izjavo o sedanjem položaju, je tudi vprašanje, ali bi
 ne bilo dobro sklicati med zasedanjem državnozbor-
 skih odsekov tudi delegacijske odseke. Vprašanje se
 ni rešeno. Avstrijska vlada je za delegacije, ker ve,
 da spravi s tem veliko deroge vode v drugo strugo,
 skupni vladi pa se zaradi dogodkov na vzhodu, za-
 radi poljskega vprašanja in ne nazadnje zaradi
 — mašine večine v odsekih delegacijska sesija ne zdi
 posebno vabljiva. Edino to je nagiba v trenotku, ko
 razmišljanju o zasedanju, ker s tem zadobi najbolj
 kompetentno tribuno za svojo mirovno izjavo, kar je
 za njo pač zelo šibek nagib.

V parlamentarnih krogih se smatra situacija za
 Hussarekovo vlado mnogo opasnejša nego je to pos-
 neti iz časopisja. Ne samo, da Čehi in Jugoslavlani
 smatrajo Hussareka po njegovih izjavah v gosposki
 zbornici o Nemcih in po njegovem nadaljevanju per-
 sekucij za Slovanom ravno tako nasprotnega kakor
 Seidlerja, je tudi v poljskih krogih opažati rastočo
 nezaupanje proti Hussareku. To nezaupanje izvira
 iz nerodnosti, s katero se opriema rešitve poljskega
 vprašanja, kakor tudi iz dejstva, da se poljska jav-
 nost vedno bolj orijentira za vzajemnost z zastopniki
 drugih slovanskih narodov. Ali pravzaprav, orienti-
 rana je bila za tako vzajemnost že od začetka vojne,
 toda sedaj jo zahteva tudi od svojih zastopnikov, ka-
 teri so prva tri leta vojske po večini živeli na Du-
 naju in niso imeli istega vpogleda v poljsko ljudsko
 dušo, kakor so ga zadobili sedaj, ko žive zopet med
 ljudstvom in z njim.

Hussarek je neprimerno sposobnejši nego Sei-
 dler in zato ni dvomiti kljub vsem dementijem, da se
 temeljito peča z državno krizo. Saj se ji v zadnjem
 času niti Seidler ni mogel več izogniti ter je moral
 o njej razpravljati in govoriti. Brezdvomno je za nas,
 da zadnji pogovori Hussarekovi v Budimpešti, kjer
 je bil brez ministra Paula, niso veljali samo prehra-
 njevalnim vprašanjem, ampak v prvi vrsti vprašan-
 jem, ki se tičejo državne krize. Navzočnost barona

Sarkotiča v Budimpešti tudi ni bila slučajna. Tudi
 Weckerle, ki se je pred dvema mesecema trdil, da
 pod krono sv. Stefana ne poznajo jugoslovanskega v-
 prašanja, se je moral začeti zanimati za to vpraša-
 nje. Weckerle je bil sicer mnenja, da se da to vpra-
 šanje rešiti, ako se spremeni oseba na banski stoli-
 ci, toda zadnji razgovori so ga menda poučili, da je
 treba vprašanje smatrati vendar precej globokejše.

Kdor bi iz tega sklepal, da se je jugoslovansko
 vprašanje le količkaj približalo točki, na kateri bi
 se dalo tudi z naše strani z državnimi činitelji o njem
 razpravljati, bi se zelo motil. Tudi za naše politike
 velja geslo, ki ga poljski državniki razglajajo za
 svoje, namreč: Čakajmo še! Sicer pa je gotovo, da
 tudi vladna stran razpravlja o našem vprašanju le
 s stališča: ut aliquid fecisse videatur. Kajti ne do-
 voljevati našim politikom shodov in sestankov, pošil-
 jati za njimi strojne puške, kakor v St. Janž, obe-
 tati nemškim poslancem vstrajnost v persekucijah
 proti nam, to so znaki, ki ne kažejo nobene volje,
 priti z Jugoslavlani v boljše razmerje. Bomo pač ča-
 kali!

Tudi vsenemci so že ponižni

Polagoma se je začelo svitati v glavah trezno-
 mislečih Nemcev ter so začeli uvidevati, da so vse-
 nemci največji škodljivci, ker so za brezpogojno na-
 daljevanje vojne do zmage z mečem in ker nočejo ni-
 česar vedeti o miru na podlagi sporazumljenja in
 narodne pravičnosti, marveč le hočejo biti neomejeni
 gospodarji nad drugimi narodi. Ugledni nemški list
 „Augsburger Postzeitung“, ki je glasilo katoliškega
 centra za južno Nemčijo, piše o tem: „Vsenemci so
 ravno taki, kakor so naši sovražniki. Kakor hitro z-
 magujemo mi, so njihove zahteve vedno večje in so
 končno tako velike, da sami ne vedo, kaj naj zahte-
 vajo. Sedaj pa, ko nam gre na francoskem bojišču
 slabo, so postale njihove zahteve nekoliko zmern-
 ejše. Sedaj so nehali razsajati in kričati in je pri-
 šlo še celo tako daleč, da jih je eden njihovih vodij,
 general Gelbsattel, pozval k zmernosti. Po njihovih
 besedah se razliva žaloba. Vsa znamenja kažejo, da
 so zalgrali svoj upliv, kar že tudi sami občutijo, in
 zato so začeli igrati vlogo po nedolžnem preganja-
 nih. Tako n. pr. je priobčil justični svetnik Class v
 „Deutsche Zeitung“ obširen članek, v katerem jadi-
 kuje, češ, da so bili nemški sodržavljani na zelo
 brezvesten način zasledovani z lažmi in obrekovanji
 le zaradi tega, ker so v važnih političnih vprašanjih
 drugačnega naziranja in isto tudi zastopajo. Vse-
 nemci da niso nikdar postavili kot vojni cilj načrte
 po svetovnem gospodstvu, marveč so vselej hoteli le
 to, kar bi se po končani vojni dalo doseči v vojaš-
 kem oziru. Skratka povedano, vsenemci da so popol-
 noma nedolžni ter da so njihovi nasprotniki zlobni
 ljudje.

K tem opravičevanjem se mora pred vsem pri-
 lomniti, da ni prišlo nikomur na um, spravljati v

sum patriotizem vsenemcev, kakor so narobe delali
 vsenemci, le po pravici je bilo in je dvomljivo, je-li
 ta patriotizem pravičen in ali ni domovini več škodo-
 val nego koristil.

Polnoma drugačna je pa obdolžitev, da nam
 je vsenemštvo s svojo osvajaško politiko povzročilo
 neizmerno veliko škodo. Od te obdolžitve ni treba ni-
 česar odvzeti ali umakniti in je tudi popolnoma brez
 pomena, če sedaj skušajo vsenemci zanikati te svoje
 načrte, kajti to se jim ne bo nikdar posrečilo. Vse-
 nemci so prekašali drug drugega v prerokovanjih o
 skorajšnjem zmagonosnem izidu vojne, zlasti se kar
 dostaje učinkov vojne z nemškimi P-čolni, in tem u-
 panjem na zmago je tudi odgovarjala prostodušnost,
 s katero so se izrekli o usodi sveta. Smejati bi se
 morali, ako bi ta zadeva ne bila tako grozovito res-
 na, kako lahko miselno so vodilni velikaši vsenemšt-
 va sodili o najtežavnejših vprašanjih svetovne vojne
 in o teh vprašanjih tudi določevali. Bilo je koncem 1.
 1916, ko je vprašanje poostrenega boja nemških P-
 čolnov zaposlovalo duhove in so vsenemci neumorno
 agitirali, da bi, kolikor je pač bilo v njihovih močeh,
 dosegli poostreni boj nemških P-čolnov. Takrat je iz-
 javil Baumeister, eden vodij vsenemcev: 1. Združene
 države Severne Amerike le mamijo in nam nikdar ne
 bodo napovedale vojne. 2. Ako bi pa v resnici napo-
 vedale vojno, bi ne poslali v Evropo nobenih čet, —
 kajti oborožujejo se samo proti Japonski. 3. Ako bi
 pa v resnici poslali čete v Evropo, bi naši P-čolni po-
 topili te čete. 4. Naši P-čolni bodo zaprli kanal med
 Francijo in Anglijo, tako, da ne bodo mogle priti no-
 bene čete v Francijo. 5. Anglija bo izstradana. 6. Z
 našim odločnim stališčem napram Ameriki bomo dru-
 gim nevtralcem imponirali tako, da se bodo vrgli na
 našo stran. Tako je govoril Baumeister, kojega izja-
 vanja so tipična za tisoče njegovih somišljenikov. A
 dandanes je postalo vsenemštvo bolj zmerno in pozi-
 va, kakor v začetku omenjeno, k enotni fronti, k no-
 vemu „Burgfrieden“. Ali bi se pa s tako mirovno
 zvezo v resnici tudi kaj pridobilo?

Pavel Rohrbach, sam zagovornik nemške sve-
 tovine politike, je že meseca septembra leta 1917 pred-
 ložil vladi slemenico, v kateri zahteva od nje, da
 naj začne moralčno ofenzivo proti vsenemstvu, ako
 nečemo izgubiti vojne. V interesu odkritosti in jasno-
 sti moremo Rohrbachovi zahtevi le pritrditi. Le z
 jasnimi in odločnimi nastopom zoper vsenemško politi-
 ko se da doseči napredek. Če bi nemška vlada ta boj
 zoper vsenemštvo že prej začela, bi bili v mirovnem
 vprašanju že kje drugje, kakor smo žalibog sedaj v
 resnici.

Odločnega boja zoper vsenemštvo pogrešamo z-
 lasti v Avstriji. Če so v Nemčiji spoznali, kako veli-
 ki škodljivci so vsenemci, ter da prej ne pride do
 miru, dokler se ne bodo tem nad vse škodljivim širo-
 koustnežem za vedno zaprla in zamašila ošabna u-
 sta, bi bilo tako spoznanje v Avstriji sto- in tisoč-
 krat potrebnejše. Vsenemci v Avstriji so največji za-
 viralci ne samo zunanega, marveč tudi znotranjega
 miru med narodi. Kar tako odločno obsojamo na bolj-

LISTEK.

Za Jugoslavijo

Zopet smo dobili knjigo o Jugoslaviji. To pot v
 nemškem jeziku.

„Um die Jugoslavija.“ Tako se imenuje 65 st.
 obsegajoča knjižica, namenjena nemškim krogom, da
 jim pojasni vzroke in namene jugoslovanskega pokre-
 ta. Spisal je to knjižico znani slovenski pisatelj dr.
 Aleš Ušeničnik in jugoslovanska stvar gotovo ne bi
 bila mogla najti pred nemškimi političnimi krogi —
 v kolikor jim narodni šovinizem in fanatizem še ni
 zatemnil jasnost pogleda — boljsega branitelja.

Takoj uvodoma povdarja učeni pisatelj, da če
 stopa on kot nepolitik in profesor bogoslovja pred
 javnost s političnim spisom „Za Jugoslavijo“, tega
 ne stori, da bi politiziral, ker politike in politikov v
 Avstriji itak ne manjka. Gre pa se mu za razjasnje-
 nje. To pa prav gotovo ni nedostojno duhovnika.

Pisatelj opiše potem splošni položaj Jugoslava-
 nov in citira „Austriacus Observatorja“, da je ta polo-
 žaj „nedostojen“ in da tvori odprto rano na telesu
 monarhije. Navaja statistične podatke o slovenskem
 šolstvu, opiše naše razmere na drugih poljih, pov-
 darja, da je ustava leta 1867 prinesla Slovincem le
 prevare. enakopravnost je ostala le na papirju.

* Um die Jugoslavija. Eine Apologie. Von Dr.
 Alexius Ušeničnik, Theologieprofessor, Laibach 1918.
 Verlag der Katholischen Buchhandlung. Cena 3 K
 60 vin.

Prehajajoč na vprašanje, zakaj zantevamo Ju-
 goslavijo in ne bi se zadovoljili z narodno avtonomi-
 jo, povdarja, da bi bila vsaka avtonomija le navide-
 zna. Brez lastne državnosti bi ostala pri vsej avto-
 nomiji na stečaj odprta vrata germanizaciji.

Zahtevamo Jugoslavijo, ker se nam gre za biti
 ali ne biti. Pisatelj se zavaruje proti trditvam, da je
 naša zahteva po lastni državnosti državi sovražna.
 Povdarja razliko med Jugoslavijo majniške deklarac-
 ije in Jugoslavijo entente. Majniška deklaracija za-
 hteva Jugoslavijo pod Habsburžani, ententa pa, hoče
 Jugoslavijo pod Karagiorgjeviči. Citira znanega po-
 litika in publicista Chlumeckega: Še enkrat, gotovo
 zadnjikrat, nam daje usoda priliko, da vzamemo sa-
 mi v roke združenje vseh Slovanov ter ustvarimo de-
 lo ogromne kulturne in narodne važnosti, pri čemur
 bi — služec blagorju milijonov — pospeševali tudi
 politične in gospodarske interese drugih avstrijskih
 narodov. Iz vojne mora vstati svobodno združeno ju-
 goslovanstvo. Vprašanje je samo, če z Avstrijo, ali
 proti nji, s Habsburgom ali proti njim. Prvo nas bi
 vodilo do novih višin, drugo bi zapečatilo našo uso-
 do.

Pisatelj odklanja predlogo „Austriacus Observa-
 torja“, naj bi se Slovinci „žrtvovali“ in sicer v inter-
 esu Nemcev in tudi ostalih Jugoslovancev. Za tako
 zahtevo samouničbe slovenski narod vzlic vsej svoji
 veliki požrtvovalnosti nima razumevanja. Hoče pač
 živeti, kakor vse na tem svetu. In za narode ni po-
 smrti nikakega življenja.

Pisec dokazuje, da naša zahteva ni v ničemer
 proti krščanski moral, navaja izreke znanih cerkve-
 nih in drugih pisateljev in posebno papeža Leona

XIII. ter izvaja iz tega zaključek, da je naša zahte-
 va tudi s stališča krščanske morale popolnoma ute-
 meljena.

Knjižica, ki se priporoča že samaposebi, za-
 ključuje: Grof Czernin je nekoč govoril o plačilu, ki
 čaka narode po vojni. Slovenski narod se ni bojeval
 za plačilo, hoče samo najpristojnejše pravice člove-
 čanstva, svobodo. Da se prizna ta njegova pravica,
 zato glasni srčni krik našega naroda. In naš narod
 zaupa trdno, da prodere krik pravice.

Poleg tega zaupa naš narod pred vsem na svo-
 ga cesarja Karla, ki ga je takoj v prvem začetku ta-
 ko zelo vzeljubil. Vse to valovanje in šumenje na jugu
 pravzaprav ni drugega, kakor elementarni vzklik na-
 rodne duše: Ave, Caesar, moriturus te salutant! —
 Zdravo, vladar, umirajoči te pozdravljajo!

Cesar Karel! Brez svobode za nas ni življenja,
 brez Jugoslavije ni za nas nikake svobode! V sveto-
 vni vojni nam je to postalo jasno! To silno borenje
 narodov ima tudi velike cilje in pod silo teh ciljev,
 kakor se odkrivajo vedno bolj, se spolni tudi naša
 usoda, ta usoda pa mora biti le: Jugoslavija ali
 smrt!

Narodna galerija.

Slovenska upodabljajoča umetnost je dalje ča-
 sa bojevala dovolj trd eksistenčni boj. Umetnostna
 volja mlajšega naraščanja je hotela ustvariti sloven-
 sko umetnost kljub temu, da je imela malo opore v
 tradicijah naše preteklosti in kljub mnogim oviram,
 ki so nujno nastajale iz pomanjkanja umetnostne kul-

ševičih v Rusiji, namreč njih brezmejni terorizem zoper vse drugače misleče, opazamo tudi pri avstrijskih vsenemcih. V njih rokah je nemško-radikalna nagajka, ki tira druge nemške stranke na pot nemškega radikalizma in protislovanske zagrizenosti in tako onemogočuje vsak sporazum med avstrijskimi narodi. Kje pa je tista avstrijska vlada, ki bi se dvignila zoper vsenemški terorizem? Seidler je s svojo napovedjo nemškega kurza avstrijsko nemštvo ojačil in ojačal. In tako opazamo v Avstriji ta-le značilni prizor: Potek vojne in dogodki na zapadni fronti vsenemštvo ponižuje, nemški kurz avstrijskih državnikov pa jih zopet povišuje.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se veleofenziva ententnih armad na celi fronti od Yperna notri do reke Vesle vzhodno od Soissons se vedno nadaljuje z nemanjšano silo. Nemci se polagoma toda stalno umikajo na celi črti. Med Ypernom in La Basse so se umaknili v smeri proti vzhodu za 15—20 km, istotako med Scarpo in Sommo v smeri proti črti Cambrai — St. Quentin. Na črti Somme Aisne so se pa umaknili v smeri proti vzhodu na črto Ham — Chauny. Umaknili so se tudi vzhodno od Soissons, izpraznili severni breg reke Vesle in se preselili na severni breg reke Aisne. Ententne čete so zasedle važne nemške postojanke Vones, Guiscard in Appilly. Veleofenziva se nadaljuje. Čudno zveni Hindenburgov oklic na armado in nemško ljudstvo.

Bitka za vsako vas.

Očividec opisuje sedanje boje na francoskem bojišču sledeče: Za vsako vas se vname ne samo borba, ampak pravcata bitka. Vsaka vas menja po večkrat na dan svojega gospodarja, dokler ni konečno ena sama razvalina in pogorišče. Nekateri kraji so tako močno porušeni, da ni ostal več kamen na kamnu.

Se šest tednov ofenziva.

„Temps“ piše, da je generalisim ententnih armad, maršal Foch, še vedno mnenja, da ne bo treba še ene zimske vojne ter da bo prišlo po šesttedenski ofenzivi do odločitve.

Tanki in — umikanje.

Bernski „Bund“ prinaša naslednje poročilo londonskega lista „Times“: Vsa poročila soglašajo v tem, da se imamo (Angleži in Francozi) za zmage, ki jih dosežemo vsak dan, zahvaliti svojim novim oklopnim avtomobilom, takozvanim tankom, ki jih spretno uporabljamo za juriš. To je naravnost strašno orožje pri pobijanju Nemcev. Tanki so res pravo, izbrano, moderno orožje proti gnjezdi mitraljez, v katere so Nemci polagali toliko svojih nad. Nikdar od začetka vojne niso dosegli zavezniški toliko uspeha v bojevanju, Britanci nikdar take zmage, kakor v preteklih tednih. Res je, da smo tudi poprej premagovali Nemce v krvavih bitkah. Pretekla leta smo težko napredovali, dočim so se Nemci umikali pred nami vedno v dobrem redu. A sedaj je čisto drugače: Izvzemši kratko perijodo po bitki ob Marni, se nismo imeli nikjer zadovoljstva, da bi zasledovali Hindenburgovo armado in da bi ostali za petami umikajočim se masam nemških čet, potolčenih in klonulih, katere brzo izgubljajo vsak zglede organizacije.

Hindenburg še ni obupal.

Hindenburg je naslovil na nemški narod in na

nemško armado obširen poziv, v katerem v vrnese-nih besedah roti nemško armado in ljudstvo, naj v težkih časih, ki so prišli nad Nemčijo, ne izgubi poguma in prisotnosti duha. Nemški maršal prosi Nemce, naj ne verujejo sovražnim letakom, katere so vrgli sovražni letalci v zadnjih mesecih v več sto izvodih na nemška tla in s katerimi hočejo zastrupiti javno mnenje. Z letaki hoče sovražnik vsejati neslogo med nemškimi zveznimi državami in nam očutiti zaveznika (Avstrijo). Hindenburg apelira na Nemce, naj ohranijo staro zvestobo Veliki Nemčiji, Hohen-zollerncem in naj se še naprej žrtvujejo domovini.

Izgube.

Angleške čete so meseca avgusta t. l. ugrabile v Franciji 57.318 nemških vjetnikov, vstevši 1283 častnikov. V istem času so zaplenile 657 nemških topov, med njimi nad 150 težkih; našli so nad 5750 strojnice in nad 1000 jarknih možnarjev. Med ostalim plenom so trije železniški vlaki, devet lokomotiv in veliko municijskih in pionirskih taborov, v katerih so dobili več stotisoč ovojev artilerijske in možnarske municije, municije pušk in neizmerne množine vojne materijala vseh vrst. Med plenom je zelo malo živil.

Nemci so v tem času vjeli, kakor je posneti iz poročil berolinskih listov, 5300 mož ententine armade, 12 topov, 62 strojnih pušk in nekaj vozov municije.

Italijansko bojišče.

Živahni boji na gorski fronti. Severno od prelaza Tonale so naši visokogorski oddelki dne 3. septembra z nenadnim napadom iztrgali sovražniku Punto di San Matteo (3692 m), Monte Mantello (3896 m) in vrh ledenikov (3562 m). To dejanje na večnem ledu in snegu daje posebno spričevalo za izvrstno bojevanje napadalcev, ki so kos najtežjim planinskim razmeram. V ozemlju Corno in na Monte Pertiki smo dne 4. t. m. dosegli pri naskokih na Italijane lepe uspehe. Ob Pijavi in na ozemlju Sedem občin se opaža živahno poizvedovanje sovražnih čet.

Japonci v Sibiriji.

Iz japonskega glavnega mesta Tokio se dne 28. avgusta uradno poroča:

Japonske čete so zasedle vzhodnosibirsko mesto Šimanovka in prodirajo z zavezniškimi četami vedno dalje, zasledujoč sovražnika. V bojih od dne 23. do dne 28. avgusta je padlo: 2 japonska častnika in 50 mož, 7 častnikov in 129 mož je pa bilo ranjenih. Sovražnikove izgube so pa bile dvakrat večje in je imel sovražnik čez 300 mrtvih. Vplenili smo 3 sovražne topove in 4 strojne puške ter mnogo municije. — Zavezniške čete so tudi zasedle Halonole.

Ugovarjamo!

Iz Konjic nam poročajo:

V soboto, dne 31. avgusta t. l., so naši posilnemo priredili gledališko predstavo z obligatnim pijančevanjem in hajljanjem. Nimamo nič proti kaki prireditvi, vsaj za zdaj še ne. Ogorčeni smo le, ker se je svoječasno Slovincem, ki so priredili koncert v prid avstrijskemu Rdečemu križu, od občine prepo-vedalo vaje v privatnih hišah v ozirom na žalostne in resne čase.

Ugovarjati pa moramo na vsaki način proti postopanju naše politične oblasti. Kmetu se vzame zad-

12. avgusta t. l. potrjena. V kratkem se bo vršil občni zbor tega društva, s katerim se bo, kakor upamo, začela nova doba v razvoju naše upodablajoče umetnosti.

Poglavitni namen novega društva je, da se ustanovi javna slovenska umetnostna zbirka, Narodna galerija, kjer bodo stalno razstavljena najboljša dela naše upodablajoče umetnosti, starejše in nove. Nabirala pa bo Narodna galerija tudi dela tujih umetnikov, zlasti tistih, ki so bili v razvojem naše umetnosti v vročeni zvezi. Društvo bo skušalo zbrati doslej raztresena dela v skupno zbirko in bo skrbelo, da sežida ali priredi umetnosti lastni dom. Poleg tega glavnega smotra ima društvo tudi namen, da vzbuja zanimanje za umetnost med občinstvom, pospešuje razvoj domače umetnosti, znanstveno raziskuje našo umetnost, prireja sestanke, predavanja ter izdaja spise in reprodukcije.

Namenu društva je primerno prirojen njegov notranji ustroj. Narodna galerija bo imela razen odbora, ki bo opravljal običajne odborne posle, tudi umetniško komisijo, sestojčo iz devetih članov-umetnikov. Ta komisija bo odločevala o vseh nakupih umetnin in sploh vseh umetnostnih vprašanjih.

Narodna galerija bo razširila svoje delovanje po vseh slovenskih pokrajinah, pritegnila vse delovne umetnike in ljubitelje umetnosti v svoj krog, organizirala nabiranje in nakupovanje umetnin, propagirala umetnostno misel med široke sloje. Pričakovati je tedaj, da bo v tem času pomladnega brstenja na Slovenskem tudi novo društvo ugodno uspevalo in da vstane v času splošnega narodnega preporeka i slovenska umetnost k novemu življenju.

nji komad živine, holočen za prehrano vojašva in prebivalstva, a mesto da bi se ta živina res vporabila za stradajoče, se sitijo razni mogotei. Za veselico posilnemocev se je zaklalo, ako z dovoljenjem ali ne, ni znano, veliko tele; pilo se je in jedlo razven mesa tudi še pečivo iz najfineše moke, vse čez predpise oblasti. Vse to pa je trajalo do ranega jutra in še do popoldan drugega dne.

Ako pride bolnik ali drug revež prosjačič za nekaj dek mesa, se mu reče na okrajnem glavarstvu, da ni mesa, na drugi strani se pa še krepkeje pove: To meso ni za Slovence. Na razpolago so pride in je dokazano, da se je od imenovanega teleta oddalo k-večjemu 1½ kg bolnikom in starcem, ves drugi del se je pa porabil za takozvani „Festfressen.“

Ni se čuditi, da naše ljudstvo vsprico takih razmer ne ostaja mirno, zlasti še, ako gre v nedeljo izmučeno in izstradano k predpoldanski maši in vidi od prejšnjega dne pijane in preobčedene ljudi tu tili po trgu in se jim mora izogibati.

Naše okrajno glavarstvo ima celo stotnijo vojakov in razne prehranjevalne nadzornike na razpolago, ki stražijo ceste, da se kako zrnje iz okraja ne izvozi. Se celo na železnici odvzamejo ne samo be-guncem-Slovincem, (židom se vse priznane), ampak tudi vojakom-dopustnikom, ki se vračajo na bojno polje z malenkostno množino živeža ali kosčekom kruha, in svinjetine, podarjeno od sorodnikov za daljno pot, za trpljenje za domovino.

Zakaj se vendar ti vojaki in nadzorniki niso poslali malo pregledovat na to veselico, ali morda zaradi tega ne, ker so bili razni uradniki navzoči, ali samo zato ne, ker je bilo na lepakih čitati: Vstop dovoljen samo Nemcem.“ (Opomba uredništva: Koli-ko je bilo od teh pristnih Nemcev?)

Ako si kak mogotec hoče napraviti špas in priredi koncert ali gledališko predstavo, kjer se mu vse — v prvi vrsti gospodje uradniki — klanja, naj si vendar naroči ogrskega govejega mesa, ki je sicer dražje, kar si pa pri svojih v vojni pridobljenih milijonih lahko dovoli, ne pa odtegovati na tak način res potrebnim še to malenkost, ki jim pristaja.

Pomilujemo one tržke, kakor tudi okoliške konjiške Slovence, kako neki še vedno morejo zahajati v gostilne, kjer ni drugega slišati, nego sramotenje našega naroda.

Pred vojno so bili seveda časi, ko so ti gostilničarji, mesarji, usnarji, trgovci in razni obrtniki, prosjali pri Slovincih: Dajte tudi nam kaj zaslu-žit, da ne poginemo, kar so nekateri Slovenci iz golega usmiljenja, ki pa ni bilo na mestu, res storili, a sedaj, ko so ti ljudje obogateli od našega denarja, so ošabni, in mesto da bi se izkazali hvaležne, za-bavljajo na najstrupenejši način čez vse, kar je slo-venskega. Pomnimo, nimamo več nobenega vzroka, tem nestrpnežem še dalje žepe polniti.

Merodajni krogi bodo pa seveda poskrbeli, da se bomo v domači hiši, v Narodnem domu v Konji-cah, vsaj tako kot v nemških gostilnah, če ne boljše pogostili, ko gremo po svojih opravkih.

Politične vesti.

Česka duhovščina za svobodo naroda. Dne 3. septembra v Pragi zbrana česka duhovščina iz vseh škofij kraljevine je soglasno sklenila naslednjo iz-javo: »Zavedajoč se, da prihajamo iz naroda, da smo z njim združeni po krvi, jeziku in tradiciji, ho-čemo biti združeni z njim tudi v voju, v njegovem trpljenju in zmagi. Ko sprejemamo zapuščino du-hovnikov — narodnih prvoboriteljev, izjavljamo, da so bile slovesne izjave pisateljev, poslancev, kakor tudi narodna zaobljuba govornice iz duše tudi nam, ko vidimo v uresničenju samostojne češko-slovaške države akt zgodovinske pravičnosti Boga. Ker smat-ramo absolutno edinost sil in discipline v dosego tega cilja kot brezpogojno potrebo, izjavljamo, da priznamo le Češki svaz, kot edino upravičen, da dela v imenu naroda in da bi morali vseskozi ob-soditi vsako postransko delovanje o bodoči usodi domovine.«

Dogodki iz prepovedanega shoda v Solčavi. — „Vsi smo prihajali, le njega ni bilo“ so godrnjali in mrmrali žandarji in vodja ekspoziture dr. Michl za-dnjo nedeljo, ko so po dolgotrajni mučni vožnji dos-peli v gorsko vasico, v Solčavo. Saj je bil vendar tu napovedan shod, toda ni bilo nikjer ne ljudstva, ne poslanca dr. Verstovskega. Shod je bil prepovedan, zato so bili Lučani in Solčavani tako pametni, da so ostali doma. Dr. Verstovšek se je že tudi naveličal gledati na prepovedanih shodih žandarje z njihovimi pruskimi piketiravbami in komisarji. Zato tudi ni šel v Solčavo. Toda zbralo se je na vse zgodaj 9 žan-darjev pod vodstvom dr. Michla. Opazovali smo jih in zapazili, da so se na podlagi raznih nemških voj-nih poročil iz „Tagespošte“ prav dobro izurili v tej svoji službi. Vodja je utaboril svoj stan pri Sturmu. Glavna patrulja je zasedla most, ki pelje v vas. S svetlimi bajoneti je prežala na dr. Verstovškove če-te, če bi se približale v naskoku iz sosednjih Luč. Druga patrulja je zmagonosna korakala po vasi. Doma so bili le otroci, ki so popevali „Hej Slovani“ in „Lepo našo domovino“ in pozdravljali žandarje s klici: „Živijo Jugoslavija!“, „Živijo dr. Verstovšek!“ Ker so slišali ime poslančeve, je prebrisana glava vodje iztuhtala, da bi dr. Verstovšek le najbrže bil kje skrit v Solčavi, ali pa jo je potegnil s Solčavani v hribe, k Sv. Duhu ob koroški meji. Hitro je poslal še tja mogočno patruljo, ki je pa zastoj iskala tam zborniške vrle Solčavanov. Tako je priredila of-

ture med občinstvom. V javnosti se je le sem in tja zaslišal omev iz tega boja. Bili so to kriki umetni-kov, ki so se včasih zgrozili nad malobrižnostjo ob-činstva za upodablajočo umetnost, včasih kriki ob-činstva, ki ni bilo s svojo umetnostjo zadovoljno. A med tem pa se je stanovito, dasi ne tako hitro, ka-kor bi bilo želeli, krepila tvorna moč naših umetno-stnih delavcev in vzporedno se je tudi med ljudstvom poglobljalo umevanje za našo umetnost ter zavest njene potrebnosti za splošni blagor.

Vendar se je pokazalo, da je treba dati delu za umetnostno kulturo na Slovenskem širjo in trdnjšo podlago, na kateri se bo mogel umetnik mirneje raz-vijati in se bo občinstvo smotrenejše vzgajalo. Naše umetnine so raztresene po mnogih majhnih zbirkah, pri zasebnikih, v ateljejih, centralne umetnostne in-stitucije nimamo, umetnost si je pomagala od ene slu-žajne razstave do druge, živela je bohemsko življen-je brez strehe; imeli nismo nobenega strokovnega u-metnostnega kolegija, ki bi bil opremljen s potrebno avtoriteto in potrebnim strokovnim znanjem. Posledi-ca teh razmer je bilo dejstvo, da je umetnostno ust-varjanje bilo v večnih krizah, da se smisel za umet-nost in nje življenjsko vrednost ni mogel tako vrsti v splošno zavest, kakor bi bilo potrebno, da ne bi bili nakupi slučajni, kakor so se tudi javne zbirke polnile večinoma brez ozira na njihov pravi namen, da je občinstvo bilo brez orientacije v svoji sodbi. A kakor v marsičem drugem, tako je vojska tudi v tem oziru jela razmere „zdraviti v korenini.“

Že dalje časa so se prijatelji umetnosti razgo-varjali v Ljubljani o tem, da se osnuje društvo, ki bi skrb in delo za umetnost centraliziralo. Predložili so vladi pravila „Narodne galerije“, ki so bila dne

Prihodnjo nedeljo 8. sept. vsi k Sv. Lenartu v Slov. gor. na narodno slavnost!

last shod žandarjev in političnega uradnika brez poslanca in brez ljudstva. Ljudje so se jim pa muzali, se smejala in radovali, da je nekdo tako speljal oko postave na led. Rogali so se, češ, da so šli v planino medveda loviti, toda prišli so po celodnevem trudi in polnem iskanju nazaj brez kože, pač pa s praznimi želodeci.

Posvetovanja na Dunaju. Novi nemški državni tajnik za zunanje zadeve pl. Hintze je došel na Dunaj in med avstrijskimi, ogrskimi in nemškimi državniki se vrše v avstrijski prestolnici važne konference. Prvotno je bilo nameravano, da se teh konference udeleži sam nemški državni kancelar. Zatrjuje se, da je ostal grof Hertling doma, ker najaktualnejše avstrijsko-nemško vprašanje, poljski problem, še ni dovolj zrelo. Nasprotstva, ki vladajo med Berlinom in Dunajem glede poljskega vprašanja, so znana. Ker se Poljaki nočejo izjaviti ne za avstrijski, ne za nemški načrt, je položaj tem težavnejši. Poljaki očitno čakajo, da se reši njih usoda še le na veliki mirovni konferenci. Na Dunaju skušajo državniki iz Nemčije in monarhije nadaljevati posvetovanja, ki so se pričela avgusta v nemškem glavnem stanu. Je nameravno, da tu ne gre le za poljsko vprašanje, temveč za ves kompleks problemov zunanje in notranje politike, ki so bistvenega pomena za položaj centralnih držav, kadar pride do mirovni pogajanj. V zadnjem času je vsenemški aneksionizem postal precej malobeseden in tudi krogi, ki so preje neprestano govorili o nemškem, t. j. nasilnem miru, so pričeli označevati vojno kot obrambno vojno in razmotrivati o sporazumnem miru. Ententa tone danes v zmago, glavju in vedno ostrejši glasovi prihajajo z zapada, in iz Amerike. Ni izključeno, da iščejo državniki osrednjih držav baš v tem trenutku nove trezne oblike, ki bi naj celemu svetu pokazala, da so centralne sile pripravljene skleniti pošten mir. Na Dunaju in v Berlinu očitno prevladuje mnenje, da se bližajo koncu vojne in da je treba torej pospešiti priprave za mir. Ali je to mnenje pravilno ali ne, je težko soditi. Na zapadu divjajo nepopisno ljute bitke, državni entente postajajo od dne do dne nespravljivejši, na obzorju groze novi spori (Spanija). Položaj bo postal še le jasnejši, čim se zaključi bitka na zapadu.

Ostre osredbe v Nemčiji. Glavni poveljnik v nemških markah pl. Linsingen je izdal zelo strogo odredbo proti širiteljem razburljivih vesti. Te vesti so se začele zadnji čas po Nemčiji širiti tako močno, da je Linsingen zagrozil, da bo vsak, ki širi kaj takega obsojen na leto dni zapora, oziroma se ga dene pod policijsko nadzorstvo in mora plačati 1500 mark denarne kazni.

Vojna odškodnina. List „Morningpost“ prinaša iz Novega Jorka članek, ki pravi, da si misli Sev. Amerika vojno odškodnino s strani Nemčije tako le: Nemčija naj izroči svojo zlato zalogo, vse ladje, ki jih grafi, nadalje del dohodkov iz rudokopov in gozdov ter za gotovo število let tudi dohodke železnice. List pravi, da to ni nobeno maščevanje, marveč samo pravičnost. Amerika mora Nemčijo kaznovati in hoboti garancije za svoj bodoči procvit. Amerika, Anglija in Francija hočejo narekovati mir v samem — Berlinu!

Amerika prizna češko-slovaško armado. Zedinjene države so izjavile, da priznajo češko-slovaško armado kot redno zvezno armado.

Namiri v Beljaku. Dne 4. t. m. so izbruhnili v Beljaku na Koroškem namiri radi pomanjkljive prehrane. Tisočglava lačna množica je ropala trgovine in skladišča. Okoli poldneva je masa ljudstva vdrla na glavni k. l. dvor. Postavila se je pred brzovlak in je zabavila, da bi odpelal. Madžarski vojaki so oddali na množico salvo. Število žrtve je neznano.

Tedenske novice.

Visoko odlikovanje slovenskega vojnega kurata. Profesor na c. kr. gimnaziji v Mariboru, zdaj vojni kurat pri 26. strelskem polku š. g. J. E. Kosič, je dobil v priznanje svoje hrabrosti in požrtvovalnosti pred sovražnikom od cesarja viteški križec Franc Javčevega reda z vojnim okrasom in z meči čestitami!

Zupnijski izpit so napravili te dni naslednji č. gg. kaplani: Alojzij Leben od Sv. Urbana pri Ptuj, Ivan Messner iz Ptuja, Franc Polak iz Hoč ter vojni kurat Franc Zagoršak.

Častni občan. Občini Sv. Jurij ob Taboru in Stročja vas pri Ljutomeru sta imenovali načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Ant. Korošca svojim častnim občanom.

Gojencem kn.-šk. dijaškega semenišča v Mariboru se v zadevi krušnih kart narača, naj svoj odhod naznanijo prehranjevalnemu uradu ali občins kemu uradu in o tem seboj prinesejo pisмено potrdilo. — To velja tudi za vse druge dijake izven Maribora. Dovoljenje za pošiljanje živl pa se dobi pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

V kn. šk. dija. semenišče so bili nanovo sprejeti: drugošolca: Franc Ferme od Sv. Stefana pri

Žusnu in Bogomir Avsenak iz Rajheburga tretješolci Maks Držečnik iz Ribnice, Jernej Černé iz Šmartna v Rožni dolini in Jakob Dvoršak od Sv. Barbare pri Vurberga ter petošolci Gregor Zafošnik iz Slov. Bistrice.

Mladeniško slavlje v St. Ilji. Dne 8. septembra bo v St. Ilji v Slov. gor. blagoslovila zastava mladeniške Marijine družbe. Slavnost bo združena s sestankom mladeniških Marijinih družb iz celotne Slov. gor. Mladenci, pridite dne 8. septembra v oblačni St. Ilji!

Narodna veselica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Veliko zaslugo za nedeljsko slavnost bi si pridobili tisti, ki bi prinesli s seboj za sebe in za kakega gosta po eno ali dve sveči, da ne bo treba vsled teme prezgodaj odriniti. Pomagajmo drug drugemu in uspeh bo tem večji.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Franc Rampre, kaplan v Kamnici, 100 K; France Bratušek, župnik v Svetinjah, 100 K; J. Slobodnik, c. in kr. ognjičar, Maribor, živil za 3 K; Posojilnica pri Sv. Križu pri Slatini 30 K; Josip Sigl, župnik v Trbonjah, 20 K; dr. Anton Medved, profesor v Mariboru, nabral na 30letnici mil. g. stoln. župnika Moraveca pri Veliki Nedelji 300 K; M. Krevh, kaplan na Remšniku, nabral v Breznu 70 K; dr. Mihael Podlesnik, zdravnik v Velenju, 5 K; Franc Ivanuš, petošolci v Središču, darovali središki dijetantje 100 K; Ivan Pajtler, župnik, Sv. Rupert v Slov. gor., 20 K; Maks Ašič, kaplan, Sv. Peter pri Radgoni, 30 K; Janko Sirec, župnik, Stopce pri Rogateu, mesto venca na grob t. g. župnika Tertinek 20 K; Franc Mravljak, župan, Sv. Anton na Poh. in dr. Medved 10 K; Miroslav Volčič, župnik v Breznu, 20 K; Marko Kranjc, c. in kr. vojni kurat, Inmost, 20 K; Matko Krevh, kaplan, Remšnik, 20 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor, Maribor, 20 K; Friderik Horvat, župnik pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, 50 K; Jože Mohorko, postajenačelnik, Ponikva, del čistejšega dobička ljudske veselice podružn. C. M. družbe na Ponikvi 150 K. — Vsem cenjenim gg. darovalcem prisrečna hvala! — Prof. M. Pirc v Mariboru, Wildenraingerasse št. 16, tačasni blagajnik.

Cemu nova jugoslovanska himna? V „Slovenec“ smo čitali novo jugoslovansko „himno.“ Namenoma dajam besedo himno med narekovaja. Pridružujem se namreč nazorom g. kritika v zadnji sobotni „Straži“, da je v „Slovenec“ priobčena in skladateljem v skladbo priporočena pesem popolnoma ponesrečen poskus, isto pripoznati kot himno. Ubogi naši skladatelji, ki bi ob tem narodnemu razumu ne prebavljivem in sploh praznem besedilu poskušali svoje umetniške moči. Himno naj razume in poje ves narod: zato pa mora biti že besedilo narodno in tako besedilo bo na vsak način dobilo tudi narodno skladbo. Pa še eno! Cemu nove himne? Cemu novih spevov? Saj imamo vendar v pesmih „Hej Slovani“ ali „Lepa naša domovina“ tako lepe, narodu že znane himne. In ti pesmi pojejo vsi slovanski narodi, s katerimi v izrazu svojih narodnih čustev ostanemo tem tesneje zvezani. Ločijo nas naj le na oko meje Jugoslavije. Treba je v gori omenjenih pesmih samo nekoliko spremembe ali dostavka v besedilu, nato pa javno priznanje iste pesmi kot „Jugoslovanske himne“, katera naj se vadi in poje v vseh učnih zavodih in v vseh društvih. — M. V.

Posnemu ravnateljstvu v Gradcu v album. — Nekaj se pleše! In sicer pri c. kr. posnem ravnateljstvu v Gradcu. Že davno sta bili razpisani poštarški mesti Videm ob Savi in Hrastnik. Kljub temu, da je rok za prošnje že davno potekel, še vendar ni imenovanj. Imenovanj pa ni morda radi tega, ker ni prosilcev, marveč radi tega, ker so tokrat med prosilci tudi Slovenci. Za gospodo je to težek problem, zato čakajo in „termijo“, da pride kak deus ex machina in jim reši to komplicirano zadevo tako, da ostane volk sit in koza cela. Želeti bi bilo v interesu pošte same, kakor tudi v interesu prizadetega slov. ljudstva, da bi se take zadeve reševale hitreje, ako tudi bi se morale ugoditi pravičnim zahtevam slovenskih prosilcev. Želimo, da bi se gospod ravnatelj v Gradcu Svoboda začel zavedati krivičnosti napram slovenskemu ljudstvu, katero dela z imenovanjem — nemških zagrizencev in s prežiranjem slovenskih prosilcev. Če ne bo v kratkem boljšer, se bomo javno z g. Svobodo pomenili o lepih razmerah v področju njegovega ravnateljstva. Gradiva je obilo!

Izžrebani porotniki celjskega okrožnega sodišča. Za tretje porotno zasedanje so bili izžrebani sledeči porotniki: Alojzij Goričar, trgovec, Mozirje; F. Samec, posestnik, Ložnica; Karel Koser, posestnik, Šoštanj; Jožef Kirbiš, pek, Celje; Hugon Detiček, trgovec, Konjice; Franc Lubas, izdelovatelj harmonik, Slovenjgradec; Jakob Boznik, posestnik, Lokovina; Franc Guček, gostilničar, Kozje; Franc Knez, posestnik, Piršenberg; Franc Kunst, mesar, Gomilsko; Rudolf Pevec, trgovec, Mozirje; Anton Orač, čevljar, Laško; B. Hasenbüchel, uradnik nemške posojilnice, Konjice; Jakob Farčnik, posestnik, Prekopa; Franc Kupnik, trgovec, Konjice; Janez Čas, veleposestnik, Sv. Ilj; Franc Lesnika, posestnik, Grobelce; Franc Križan, posestnik, Zdobrova; Egidij Zollner, kantiner, Celje; Ignacij Jekl, kovač, Vojnik; Janez Bračič, trgovski pomočnik, Celje; Jožef Verdnik, lesni trgovec, Otiški vrh; Jakob Cerovšek, lastnik žage, Sv. Krištof; Avgust Sorman, posestnik v Konjicah; Franc Dežman, trgovec, Loke; dr. Winkler H., notar, Slovenjgradec; Janez Vuč, kovač, Slo-

venjgradec; Franc Perger, trgovec, Dobova; Jožef Dolinšek, gostilničar, Dol; Anton Turnšek, trgovec, Rečica; dr. Jurij Skoberne, odvetnik, Celje; Jožef Kovačič, veleposestnik, Brežice; Karel Košenina, mesar, Vransko; Anton Jurko, posestnik, Lahovgraben; Franc Svoboda, solicator, Brežice; Janez Jih, kavarnar, Celje. Kot nadomestni porotniki: Fr. Korun, trgovec, Sv. Peter v Savinjski dolini; Mat Benčan, tajnik posojilnice, Celje; Jožef Paušar, vpo-kojeni nadrespicient finančne straže, Vojnik; Karel Špes, posestnik, Slance; Jakob Fric, krojač, Gaberje pri Celju; Jakob Omladič, posestnik, Spodnja Hudinja pri Celju; Anton Chiba, klobučar, Celje; Anton Fazarine, trgovec, Trnovlje pri Celju in Franc Ranzinger, trgovec, Celje.

Izlet k Arehu, ki ga je priredilo naše Dramatično društvo, se je krasno obnesel. Občinstva je bilo toliko, da je zasedlo vse prostore. Veselje je vladalo že v soboto zvečer, ker je prišel del pevskega zbora že na predvečer na Pohorje. A pravo življenje se je razvilo še le v nedeljo, ko je prišel ves pevski zbor in nebroj občinstva od blizu in daleč. Profesor dr. Medved je imel krasni cerkveni govor in med o pravilom je pelo Dramatično društvo masne pesmi, ki so bile za tukajšnje občinstvo nekaj nenavadnega. Po maši je zapel društveni zbor dve krasni pesmi, na kar je predsednik Planinskega društva g. Davorin Lesjak navzoče pozdravil ter se Dramatičnemu društvu zahvalil za prireditev skupnega izleta. Nato se je razvila presrečna zabava med petjem in godbo ter plesom na prostem. Ljudje, ki še niso imeli prilike slišati mariborskih pevk in pevcev, so po pravici strmeli na njihovim prekrasnim petjem. Ko se je pa bližal čas odhoda, se je društveni predsednik gosp. prof. Voglar zahvalil Pohorcem za presrečni sprejem ter se v jedrnatih besedah poslovil od njih. Brhka pohorska dekleta so ovenčala prof. dr. Medveda, g. društvenega predsednika in g. pevovodjo z velikimi vencami, okinčanimi z narodnimi trobojnicami. Vsi udeležniki izleta pa so mariborskemu Dramatičnemu društvu po pravici lahko hvaležni za to izborno uspešno družabno prireditev.

Dopisi.

Maribor. Mariborske gostilničarje in mesarje je nekdo ovadil oblasti, da na tihem koljejo teleta in svinje, katere utihotapijo z dežele v mesto. Vrsijo se stroge preiskave. — Tiskarnar Rabič je propadel v pravdi proti ravnatelju mestne klavnice Kernu. Rabič je trdil, da je Kern spravil velike množine povenjenega mesa v Ljubljano. Rabič ni mogel dokazati svojih trditvev.

Maribor. V Gradcu je umrl 29 letni Ferdinand Rak, sin — edinec tukajšnjega cesarskega svetnika in zdravnika dr. A. Raka. Vzrok smrti: Zamujena operacija slepiča. Truplo mladega medicince so prepeljali v Maribor.

Leitersberg-Krčevine. Gospod Berničnik vedno trdi, da je samo nemški jezik vreden človeških ust, slovenski pa nepotreben in čisto odveč na svetu. In kogar prepriča o tem, njemu vzame otroka od doma, ali iz slovenske šole in ga pelje v zvečanje — v nemško šolo. Tako je gospod trdil svoj čas in še trdi, vendar, čudno to, včasih mu pridejo druge misli. Nekega dne se mu je zazdelo, da bi slovenski jezik vendarle utegnil biti potreben — pa je upeljal v svoji šoli posebne slovenske ure. Če je storil to rad ali pa nered, nam ni znano, toda med ljudmi se sliši o tem dvojna misel. Prvič je čudno, hoditi v nemško šolo iz prepričanja, da je slovenščina nepotrebna, zraven pa obiskovati slovenske ure in zanje drage denarce šteti. In to vse v občini, kjer je pod isto streho slovenska šola, kjer se človek slovenščine in nemščine zastoni in dobro uči. Drugič se pa trdovratno vzdržuje prepričanje, da je slovenščina v posebnih urah na nemški šoli presneto malo slovenska. — Gospod Berničnik pa hodi okoli in visoko vzravnano oznanjuje svoj evangelij!

Selnica ob Dravi. Tukajšnja učiteljica gđ. M. Marčun, koji je poverjena razdelitev izkaznic za prehrano v občini Jančev vrh, se pri tem poslu ponaša jako samovoljno in mnogokrat na škodo prebivalcev, ter se niti ne pomišlja celo uglednim osebam pred nosom zaloputniti vrata. Da si tega ne pustimo dopasti, je pač umevno. Toliko mlači, morda nepremišljeno ravnanje ali od prijateljice k temu ravnanju zapeljani gospodci za danes v opomin! Prihodnjič pa bomo poskrbeli za potrebne korake na merodajnih mestih.

Sv. Lenart v Slov. gor. V nedeljo, dne 8. septembra, ob treh popoldne, priredi mariborsko Dramatično društvo tukaj veliko narodno veselico. Naš okraj je izmed vseh slovenskih okrajev najbolj zapuščen vladala nam na čisti leti dušna razsvetljava. Drugod so rodila narodna preganjanja odpor in narodno samozavest ter uvidevanje potrebe narodnega ujedinjenja. Po Slovenskih goricah pa so še vedno sklonjeni tilniki pod udarci narodnega nasprotnika. Zato pozdravljamo z velikim navdušenjem veselo vest, da dobe naši ljudje po dolgi letih zopet priliko, da se zberejo iz vseh krajev ter v veselji, odkritosrčni družbi pozabijo skrb in težave vojnega časa. Pridite torej vsi, ki ste radi dobre volje in radi slišite lepo slovensko pesem ter radi uživate pristno slovensko veselje!

Sv. Lenart v Slov. gor. Kor pride pevski zbor Dramatičnega društva že v nedeljo jutraj iz Maribora, smo ga naprosili, da naj prevzame petje pri pozni službi božji, da slišijo tudi tisti krasno petje, ki popoldne ne bodo mogli priti na veselico.

Sv. Lenart v Slov. gor. V slučaju izrečno slabega vremena se narodna slavnost seveda ne more vršiti, ker mora priti pevski zbor peš iz Maribora k Sv. Lenartu.

Poljčane. V Vezjakovi elektrarni se je pone-srečil vajenec Leopold Lah. Zgrabil ga je transmi-sijski valjar in ga zmečkal. Bil je takoj mrtev!

Slov. Bistrica. „Der grösste Schuft im ganzen Land, ist und bleibt der Denunziant.“ Te resnične besede je napisal pred davnim, davnim časom velik nemški učenjak, ki gotovo takrat ni mislil; da piše s tem karakteristiko spodnjestajerskih renegatov. Ob izbruhu vojne so imeli naši nemčurji cele tovarne za denunciranje, kjer so tudi naši Bistričani zelo pridno sodelovali. Naš župan, zdravnik dr. Murmayer, je celo osebno spremljal orožnike, da jim je pomagal brskati po skrinjah in miznicah za srbskimi zastava-mi in drugimi veleizdajalskimi instrumenti. Tok ča-sa je vse te vročkrvneže postavil na sramotni oder, končni obračun pa se pride. Tega se ti ljudje sedaj najbolj boje, zato so se skoro vsi poskrili in nočejo več poznati svoje preteklosti. Samo našemu županu-zdravniku se vroča nemška kri še ni ohladila, zato se je letos vrgel z vso močjo v boj proti svojim kru-hodajalcem, proti slovenskemu ljudstvu. Zadržna ve-selica ga je zopet tako zbudila, da je poslal na gla-varstvo in žandarmerijo „veleizdajniško“ ovadbo. — Zdravnik dr. Murmayer nam je torej s tem odločno napovedal boj in slovensko ljudstvo ta boj sprejme! Ako sladki zdravnik tako silno sovraži slovensko ob-činstvo, da ne more prenašati v njegovem mestu niti slovenskih koncertov, mu tudi slovensko ljudstvo ne more zaupati. Pozivljamo naše poslance, da takoj iz-poslujejo oprostitev našega odličnega zdravnika dr. Leberja, ki se je vrnil bolan iz ruskega vjetništva in je torej gotovo manj sposoben za naporno vojaško službo, kakor pa zdravi, rdečdlični dr. Murmayer. Saj je itak pred kratkim vojaška oblast odredila, da se morajo zdravniki, ki so že dalje časa v vojaški službi, zamenjati z onimi, ki so doma. Dr. Murma-yerju je slovensko ljudstvo tekom vojne znosilo tiso-čake in če on temu ljudstvu kljub temu nasprotuje, ter dela zoper njega čudne ovadbe, potem bo menda imel tudi toliko časti v sebi, da se bo prostovoljno u-maknil svojemu tovarišu, ki to ljudstvo ljubi in mu tudi ono zaupa.

Polzela. Velik romarski shod na Oljski gori p. Polzeli se vrši letos v nedeljo, dne 15. septembra. Za spovedovanje v soboto in nedeljo je dobro preskr-bljeno. Pridite, pobožni romarji od blizu in daleč, da si v skupni, pobožni molitvi izprosimo pri sv. križu na Oljski gori od Kneza miru no priprošnji Kraljice miru že od vseh tako silno zaželeni mir.

Petrovče. V prelepem svetišču petrovške Mat. božje se vršita v mesecu septembru dva velika ro-marska shoda, in sicer na praznik Rojstva Marije Device dne 8. se tembra, in teden pozneje na praz-nik Imena Marijinega, dne 15. septembra. Na pred-večer vsakega teh praznikov so slovesne večernice, na praznik sam pa prvo sv. opravilo ob sedmih, dru-go ob desetih dopoldne. Za spovedovanje in prejema-nje sv. zakramentov bo dobro preskrbljeno, zato po-hihte romarji ob teh dveh praznikih v krasno spod-njo Savinjsko dolino!

Zalec. Krajni šolski svet trga Zalec je takoj meseca julija, ko je bilo sprejeto tako veliko število učencev v meščansko šolo, storil vse korake, da bi se dovolila že v prvem letu vspelednina. Deželni odbornik dr. Verstovšek je krajni šolski svet poži-piral pri deželnemu šolskemu svetu in deželnemu od-boru in je dobil te dni iz Gradca obvestilo, da je ta vspelednina dovoljena. Žalski trg si jako prizadeva, da bi primerno uredil vse predpriprave za sprejem učencev prve slovenske meščanske šole.

Celje. Umrl je tukajšnji obče priljubljeni ura-dnik južne železnice gospod Anton Mlinar. Svetila mu večna luč!

Celje. Celjsko pevsko društvo priredi v nede-ljo, dne 8. septembra, ob pol 8. uri zvečer, v celjs-kem Narodnem domu koncert s sodelovanjem salonskega orkestra šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani. Spored je sledeči: orkester igra: 1. Over-tura Veseloiogra, Bela Koler. 2. Mascagni: Cavalle-ria rusticana. 3. Dvospev A. Srabca: Dalmatinski šajkaš. 4. Soračanje (R. Klaič). 5. D. Jenka dvospev Na tujih tleh. 6. A. Dvoršak: Humoreska. Celjsko pevsko društvo pa poje: 1. Slovenske narodne pes-mi: Kako te bom ljubila in Kranjčičev Jurij. 2. F. S. Vilhar: Proletni zvuci. 3. Dr. A. Schwab: Do-bro jutro. Pevski valček s spremljevanjem glasovir-ja. Po sporedu prosta zabava v vseh gornjih prostori-h Narodnega doma, sodelujeta salonski orkester in pevski zbor. Prirediteljev se vrši v dobrodelne namene in obeta enak uspeh, kakor ga je doseglo Celjsko pe-vsko društvo v Šoštanju in v Slov. Bistrici. Zato va-bimo zlasti vsa ona društva, ki vabijo nas na poset v oddaljene kraje, kamor nam branijo prometne tež-koče. — Odbor.

Sv. Peter pod Sv. gorami. V nedeljo, dne 15. t. m., bo na Svetih gorah sklepna romarska pobožnost. Pri tej priliki se bo slovesno blagoslovila zastava šentpeterske dekliške Marijine družbe. Pri poznem sv. opravilu bo imel svečanostni govor prof. dr. Hohn-jec. Marijini častilci in častilke, zlasti bližnje Ma-rijine družbe in dekliške zveze, pridite počastit Ma-ter božjo svetogorsko!

Rogatec. Slavni županski stolec trške občine je zasedel g. poštar Šporn. Po duhu enak Feršniku, a eden izmed tistih, ki imajo strah pred bodočo Ju-goslavijo.

Mala naznanila.

Dobroohranjen vinski sod — 1800 l — se takoj pro-da. Več se izve pri lastniku hiše Mazarststrasse 59, Ma-ribor.

Hiša se odda, štacuna z me-šanim blagom in delitvijo sladkorja, moke, petroleja i. t. d. ako ljubo, tudi z ma-lim ali velikim vrtom, poleg farne cerkve. Več se izve pri hišni št 3, Velka, p. Cmu-rek, Štajersko. 196

Vinčar s 4 del. osebam, z vsem dobro oskrbljen, s poljem i. t. d. sprejme o Mar-tinevem Janez Bregar, klobučar Maribor, Herrengasse št. 16. 184

Kupi se že rabljen harmonij v o-kolici Maribora; ponudbe pod „Harmonij 1882“ na upravo Straže. 171

Na prodaj

je v Spodnji Idriji na naj-lepšem prostoru dvanadstrop-na hiša z gospodarskimi po-slopji in zemljiščem za eno kravo. Hiša ima lepe gostil-niške prostore, mnogo sob za tujce, verando, obokane kleti in hleve, prostor za ma-lo prodajalno in trafiko. V gospodarskem poslopiju je prostor za večjo prodajalno in mesnico, poleg je mostna tehtnica. Vsa stavba je v najboljšem stanu. Pojasnila daje „Okrajna posojilnica in hranilnica“ v Idriji. 186

Barvo za obleko

črna, temnomodra, temnorjava, temnordeča, temnozelena in tem-nosiva za domače barvanje platna, volne in svilu v zavojčkih á 50 vin; pošilja na zunan franko, če se pošlje naprej zaesek ali pa proti povzetju: H. Billerbeck, Ma-ribor, Gosposka ulica 29. 116

Pri pomanjkanju moke

je najboljši pripomoček „Mehlata“ — moka; je k vsem pekarijam, močnatim jedilom, kruhu, juham za pridodati, ker potem lepo iz-gledajo, narastejo, hranljivost, na-sitnost, izdatnost pridobije; je sred-stvo proti razni boleznim, zdrav-niško priporočeno. Vsebuje 10% sladkornih, 10% maslnih snovi. Dobi se najmanj 1 karton z 25 zavitki K 75—; pri 5 kartonih še 10 odst. popust! (Mala prodaja 3+50 K) Za event. vprašanja znamka se prosi. Commission Mehlata, Gradec, Steyregg. 60/II. 180

Zahvala.

Božja Previdnost nam je izrgala preblagega sopro-ga, predragega očeta in sta-rega očeta gospoda

Ivana Zapečnik,

katurega zemeljske ostanke smo izročili dne 27. avgusta 1918 matni zemlji. Imel je veličasten pogreb, za kar smo namnožno zahvalni v prvi vrsti pred duhovščini, ki je od blizu in daleč prihitela k zadnjemu spremstvu ljublje-nega umrlega, osobito pred. gg. arhidjaku Hrastelju za vodstvo in v dušo sega-joč govor, prof. dr. Medvedu, župniku Fisanju za prekrasno peslovljene besede. Tisočera hvala bodi pevecem, ki so blagega rajnega počastili z zadnjimi nagrobnimi pesmi-ozami, županstvu Ribnice in Jančevega Vrha, šolskemu vodstvu in učitelstvu, erož-ništvu, vsem sorednikom, so-sedom, prijateljem in znan-cem in sploh vsem, ki so spremili pokojnega na nje-govi zadnji poti. Bog povrni vsem darovalcem prekrasnih vencev. Plačaj Bog mnogo-krat tistim, ki so nam posla-li izraze svojega sožalja in ki so nam za časa bolema lajšali prebitke ure. Drage-ga pokojnega pa priporoča-mo v blag spomin, njegove zlato dušo v molitve! Rib-nica na Pohorju, dne 2. sept. 1918. Žalujoča obitelj Zapeč-nikova. 1169

Majer

(vinčar) us. čen 50 let star, ožet-žen z delavno rodbino, pridea, po-šten in amozen samostojno voditi večje posestvo, se takoj sprejme z zelo dobro plačo in dosti zem-lje za kiveč. Ponudba na veletrgo-vino R. Stermeski, Celje. 194

Novo!

Barva za obleko!

Obleka pobarvana, izgleda in nado-mesti samo tedaj, če se le resnično z najboljšo stanovitno la barvo po-barva. — Vsak si sam lahko brez truda in stroškov doma pobarva obleko ali kar si boji drugo in naj si bode iz kakršnega koli že blaga. Najmanj se že pošilja 10 zavitkov pošt. in narodilom 10 20 K. Trgovci 100 zavitkov K 40 —, 1000 zav. K 35—, — Commis-sion „Mehlata“, Gradec, Steyregg. 60/II. 128

Kislo vodo in vino

razpošilja
A. Oset, p. Guštanj,
Koroško. 76

Išče se

za Maribor služkinja za vse. Naslov v upravnistvu.

Kovačija na vodo se takoj kupi. Ponudbe z navedbo cene na Ivan Oder, Sv. Lovrenc n. M., 1110

Sveče in sukanec

dobavljam, toda le proti predpla-tilu (vsaj 1/2 ostalo pozneje) pa-rafiške in voščene 1 60 — 2 80 K komad, najmanjša pošiljatev 100 kosov v zabojčku. — Suka-nec znamka „Silberstern“ na le-senem kolesu in znamka „Kolo“ 1000 Yards det. K 400 —, 500 Yards K 200 —, 225 m K 120 —, 150 m K 90 —. Za event. vpra-šanja znamka se prosi. A. Prostr-žin, Gradec, Steyregg. 60/II. 129

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborna pene-če in prekaša vse doslej v pro-metu se nabavljajo izdelke. 1 Zavoj t. j. 5 kg K 12 —, 1 za-voj z 10 kg K 23. — Preproda-jalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 50 kg. Belo ml-neralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 ko-sov K 14. —, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18. —. Toaletno milo roza barve, 1 zavoj 24 kosov K 18. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naro-čilu naj se pošlje polovica zne-ska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvožno podjetje M. Jünker v Zagrebu št. 36, Petrinjska uli-ca 3., III., telefon 23-27.

Na zasebnem učilišču Legata v Mariboru o. Dr.

se začnejo s 1. oktobrom t. l. novi tečajji za steno-grafijo, strojepisje, pravopisje in računanje v zvezi s temeljnimi obrisi navadnega knjigovod-stva, lepopisje, nemškega in slovenskega jezika. Priglasit se sprejemajo že sedaj. Prospekti brezplačno.

Zasebno učilišče Legata,
Maribor, Viktring-
hofg. št. 17.,
I. nadstr.

193

Zobozdravnik
Dr. Viktor Kac
ordinira zopet do preklica od 8. do 12. ure.

Kot začetnik

se toplo priporočam pred. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za vse v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec,
kipar in zlatar v Celju,
Gaberje 18 (pri domobranski vol.)

Zahvala.

Štejemo si v dolžnost zahvaliti se vsem, ki so nas tolažili ob neizrekljivi žalosti povodom izgube našega ljublje nega moža, očeta, brata in svaka

Antona Mlinar,
pis. pom. e. kr. priv. južne železnice v Celju.

Posebno se zahvaljujemo g. insp. Pfluchu, ing. Turbi ter prožnemu mej-stru Chempiraku, istolako g. tajniku Kopaču iz Trsta za tolažilne besede, krajevnim organizacijam iz Gradca, Ce-lja, Zidanega mosta za zadaje sprem-stvo in izraženo sožalje, č. g. Iv. Altu mestnemu vikarju za trud in tolažilo, kakor tudi vsem sorednikom in znan-cem, slavni celjski železničarski godbi pa neizrekljiva hvala za spremstvo in žalostinke.

Ostali žalujoči:

Marija Mlinar žena, Uršula Mlinar mati,
Eduard, Oton, Stanislav, sinovi. 119

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Velikanstva

45. ces. kralj. državna loterija
za civilne dobrodelne namene.

Ta loterija v denariju vsebuje 22.747 dobitkov
v gotovini v skupnem znesku 700.000 kron.

Glavni dobitok znaša:

250.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne
3. oktobra 1918. Cena srečke 5 kron.

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamts-strasse 5, pri kr. ogrskem loterijskem ravnateljstvu v Budimpešti IX., glavno carin-sko poslopje, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, pošto-brzojav-nih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se dopošiljajo poštnine prosto.

C. kr. generalno ravnateljstvo za državne loterije
(oddelek za dobrodelne loterije). 183